

S CEPINOM IN VRVJO.

(DALJE.)

JANKO MLAKAR.

II. Königspitze (3857 m).

Najlepši vrh v Ortlerski skupini je Königspitze. Lahi mu pravijo Veliki Cebru, Suldenci pa Kinig. Ortler jo prekaša le za nekaj metrov. Vsled njene lepe oblike, njenih strmih ledenikov in ledenih robov ter krasnega ledenega temena jo pa moramo imenovati kraljico Vzhodnih Alp. Dolgo časa si je ni upal nihče motiti. Prvi je splezal nanjo l. 1864. znani veleturist F. Tuckett. Vodila sta ga dva švicarska vodnika. Dandanes jo obišče vsako leto več turistov. Še celo po zimi nima miru, čeprav se prišteva najtežjim goram. Pred otvoritvijo Halleške kočje so hodili navadno iz Schaubachove kočje čez Suldenski ledenik na Sedlo (Königsjoch 3295 m) in odtod čez Ramo (Königsschulter 3482 m) na vrh. Odkar se pa na prelazu Eisseer lahko prenoči, hodijo hribolazci tudi po Tuckettovi poti čez ledenik Cedeher in odtod na Ramo, kjer se shajata obe poti. Tudi jaz sem si izbral to pot.

Ob mesečnem svitu sva korakala po trdem Langenskem ledeniku proti Cevdalskemu sedlu. Onostran sedla sva pa morala navzdol po produ na Cedeški ledenik, da sva se izognila strmim stenam Schröththornovim (3380 m). Tu nama pa mesečina ni zadostovala in prižgala sva svetiljko. Hotel sem jo jaz nositi, toda vodnik mi jo je vzel, češ, da mi bo svetil pod noge, da kam ne padem. Svetil je res pod noge, pa ne meni, ampak sebi, jaz sem pa taval za njim v temi in čakal, kdaj telebnem med skale, ki so kar nasejane po produ. Dobro, da je bilo tega blodenja kmalu konec. Ko sva prišla na ledenik, mi je pa dal svetilnico nazaj, rekoč: »Sedaj, ko je pot bolj ravna, si pa lahko sami svetite«. — »Oho, Eberhöfer«, mu odvrnem, »kdor si je po produ svetil, naj si pa še sedaj! Jaz vidim tu brez svetilnice popolnoma zadosti.« — »Kaj nisem dobro svetil pod noge?« se izgovarja mož. — »Dobro, dobro«, ga pohvalim, »samo na to niste pomislili, da imava vsak svoj par nog.«

Med tem je pa že začela luna bledeti in lahen svit je nanznanjal jutro, da nisva več potrebovala luči. Prijetno je bilo korakati po zmrzlih tleh, s cepinom pod pazduho in z rokami v

žepih. Škoda le, da ta prijetnost ni dolgo trajala. Vodnik je odložil svoj nahrbtnik, pomašil najpotrebnejše reči v mojega, svojega pa pustil na snegu, potem pa hajdi navzgor.

Kolikor bolj sva se bližala Königsspitzi, tem strmejša je bila pot, ker se ledenik vedno bolj nopenja. Ko sva šla mimo strmih sten Kreilspitze (3389 m), mi je rekel vodnik: »Glejte, s tega vrha sta ravno danes teden padla en hribolazec in en Zillertalski vodnik na Suldenski ledenik. Nihče ne ve, kako se je zgodila nesreča. Suldenski vodniki so našli oba mrtva.«

»Meni se pa ne zdi, da bi bil ta vrh tako nevaren,« mu pravim. — »Vsaj tudi ni«, mi odvrne on; »vendar se mora na grebenu paziti, ker so tla silno rahla. Najbrže sta stopila preveč na rob, ki se je potem utrgal pod njima. Toda sedaj ne utegneva ogledovati teh sten, ker se nama mudi. Ob sedmih morava biti že zopet nazaj, če nočeva, da bi naju Königsspitze kamenala.«

Kinig je namreč čuden patron. Proti vrhu je na jugovzhodni strani precej kopen in kamenje leži tod silno na rahlo. Skoraj gotovo sprožiš kak kamen, ako lezeš črez. Kamen drevi potem po ledenem pobočju, in gorje hribolazcu, če ga zadene, nikdar več ne bo lezel v gore! Kamenje pa tudi samo pada, kadar solnce otaja led, ki ga drži skupaj. Zato je treba priti z vrha kolikor mogoče zgodaj.

Ko prideva mimo pečin Königsjocha, zagledava nad seboj Ramo. Črevlje oboroživa z derezami, naveževa se na vrv in splezava po jako strmem ledeniku nanjo.

Tu sva našla eno damo in enega gospoda z vodnikoma. Prišli so iz Schaubahove kočice črez Königsjoch in počakali, ker so naju videli lesti s Cedeškega ledenika. Najbolje je namreč, ako gredo z Rame na vrh vsi hribolazci naenkrat in kolikor mogoče blizu skupaj, da ni tako nevarno, če kdo sproži kak kamen. Po kratkem odmoru se lotimo ledenega plazu, ki sega od vrha. Led je bil trd kakor steklo. Prvi je šel Jos. Piggera, najiminitnejši suldenski vodnik, z damo, zadnji sem bil pa jaz. »Zakaj neki me je Piggera postavil na zadnje mesto?« sem si mislil; »morda me smatra za tako dobrega hribolazca, da misli da bom ujel vsakega, kdor bo padel.«

In res sem jih ujel, pa še precej — ledenih koscev namreč, ki so frčali izpod cepinov vodnikom. Piggera je namreč sekal stopinje, drugi so jih pa razširjevali, ker gospod in njegova soproga nista imela derez. Ako bi bili imeli vsi dereze, bi ne bilo treba tako globokih stopinj, čeprav je ledenik podoben

strmi strehi, in bi ne bilo tiste prebite ledene toče. Vsa pot bi bila jako prijetna, zakaj vodniki so vse sami storili. Meni ni bilo treba drugega delati, kakor paziti na stopinje in po vsaki stopinji se zasidrati s cepinom v led. Sekanje stopinj nam je pa vzelo veliko časa in le Piggerovi spretnosti smo se imeli zahvaliti, da smo bili v dveh urah na vrhu.

Solnce je bilo že zdavnaj izšlo. Bilo je krasno jutro. Niti oblaček ni zastiral neba. Zato je bil razgled velikanski, da, neobsežen! Kakor častna straža stoje onostran Cedeškega ledenika v krasnem polukrogu M. Cevedale, M. Rosole, Talon della Mare, Punta Taviela, Punta S. Matteo, Pizzo Tresero. V njih naročju počiva velikanski ledenik Forno in množica drugih manjših ledenikov se jim uliva po pobočjih. Na Ortlerju smo natančno razložili hribolazce. Toda tudi razgled v daljavo je krasen. Piggera nam je našteval vse imenitnejše vrhove. Na zahodu so mi takoj oči poželjivo obvisle na Bernini, čeprav so se za njo bleščali še neštevilni ledeniki notri do Monte Rose in drugih vrhov okrog Zermatta. »Vedno bliže te vidim«, sem si mislil, »slednjič ti vendar pridem do živega!« Žalibog, da je ostalo samo pri mislih.

Vodniki so nas začeli drezati k odhodu, toda nam se ni še mudilo prav nič. Cele ure bi bili še radi sedeli in uživali krasoto gora. Ko je pa Piggera pokadil svojo smodko, je oprtal nahrbtnik in odšel. Isto sta storila njegova tovariša in tudi — mi, ker so nas imeli na vrvi kakor kužke. Bilo je pa zares zadnji čas za odhod, zakaj kamenje se je že začelo gibati.

Navzdol smo šli v nasprotnem redu. Stopati smo morali natanko v vsekane stopinje. Treba jih je bilo pa vedno snažiti s cepinovo lopato, ker so bile zamedene. Zato me je ta preklicani Piggera postavil na prvo mesto. Našel je s »svojo« damo čiste stopinje, ker smo jih že mi pred njim očistili.

Komaj smo prišli na Ramo, že je priletel prvi kamen z vrha. Najina družba je odšla proti Kraljevemu sedlu, midva sva jo pa ubrala na Cedeški ledenik. Naenkrat zaropota nad nama in kakor otroška glava debel kamen prifrči vodniku mimo ušes; za njim pa se je usula toča drobnejšega kamenja. Piggera je za nama vpil, da naj hitiva, toda takrat sva bila že v največjem diru, oziroma na najhitrejši vožnji. Naslonjena na cepin, sva dričala bliskovito po strmini. Menila se nisva prav nič, če imava pod nogami sneg ali led, vedela sva le to, da sva tem varnejša, čim preje sva doli. Naenkrat se mi zatakne dereza za kamen, ki je tičal v snegu, in padem vznak, mimo mene pa pridrevi vodnik. Urno zgrabim vrvi, da bi me vodnik ne obrnil, ker sem imel vozela

strani, in drčim kar sede navzdol. Toda tudi vodnik pade na zadnjo oplati. Pobirati se nisva utegnila, še noge sva dvignila, da je hitreje šlo, in naenkrat sva bila na ravnem Cedeškem ledeniku. Kamenje je še vedno po malem frčalo, za kar se pa nisva dosti brigala, ker sva se mu na širokem, kakor miza ravnem ledeniku lahko umikala.

(Dalje prihodnjič.)

V GORAH KAVKAZA.

PETRUŠKA.

(DALJE.)

2. Na Bermamut (2611·7 m).

Kako dobro de človeku, ako se seznanj v njemu čisto tujem, neznanem kraju z osebo, ki je tam doma in mu ve razkazati in razložiti vse potrebno! Jaz se tako slučajno seznanim v Kislovodsku, slavnem ruskem zdravilišču, z dijakom pravnikom Feodorom Mirošnikovim, kazakom iz kislovodske kazaške stanice, in preživim ž njim cel teden veselih dni. Najprej si ogledava vse bližnje znamenitosti: studenec kisle vode »Narzan«, park, Lermontovo skalo, dom, v katerem je živela knjeginjica Mëri, ena iz junakinj Lermontovega romana »Junak našega časa«, skalo »Prstan« (»koljco«), grad kovarstva in ljubezni i. dr. V soboto, dne 19. julija, zjutraj ob šestih pa kupiva na bazarju mesa, slanine in kruha in še par drugih potrebnih reči in odideva 47 km daleč na goro Bermamut, kamor se vozi gospoda gledat solnčni vzhod in zarjo na Elbrusu.

Jutro je čisto in jasno, da si lepšega ni mogoče želeti. Nebo je svetlomodro in niti najmanjše meglice ni na njem. Gore s sneženim Elbrusom v ozadju se tako natančno črtajo kakor le včasih po dežju. Pot na goro se takoj v mestu počasi vzpenja po travnatem hrbtu in drži notri do Bermamuta po kolovozu, po katerem vozijo gorjanci drva prav izpod Elbrusa semkaj na prodaj na svojih malih dvokolesnih arbah. Izprva, dokler še hodite po pobočju, so na obe strani njive in livade, ko se pa čez poldrugo uro zmerne hoje vzpnete vrh njega, zagledate pred seboj ogromno prostranstvo planinskih pašnikov, po katerih se tuintam pase živina. Ves čas ne srečava drugega kot par ruskih voznikov, ki vozijo alabaster z neke gore blizu Bermamuta, in par Kabardincev na konjih.

Opoldne prideva k drugi in poslednji hiši, sirarnici nekega Rusa, kateremu nosijo po dogovoru lastniki vse te planine in živine, gorjanci Kabardinci, mleko. Tu zanetiva blizu močnega studenca ogenj in si zavreva čaj, potem pa razgrneva svoji burki po travi in se uleževa. Kazak, truden od hoje, zaspi na solncu, jaz pa gledam proti Kislovodsku, na štirivoglato goro Rim, kjer so našli razvaline starodavnega mesta pod zemljo, in zapazim že znano hišico sredi zelenja nad Medvedovim slapom. Na vzhodni strani kipijo iznad polja slikovite gore Jusa, Gorjača in Mašuk, pod katerima se beli mesto Pjatigorsk, in nekoliko bolj v strani visoki, peteroglavi Beštav.

Ne vem, odkod so se vzele, no naenkrat so zakrile vse nebo sive megle in vedno bolj in bolj so se gostile in nižale in že se je prva oklenila bližnje gore. Zbudim tovariša, da greva hitro dalje, ker ni nič lažjega, nego zaiti v megli na ogromni, povsod enaki planini; a čim dalje bi se obotavljala, tem slabeje bo. Greva nazaj na kolovoz in po njem dalje. Vsi vrhunci okroginokrog so že v megli in kdo ve, če nama ne bo treba na prostem prenočevati; a na taki višini brez ognja in brez gorkega v želodcu zaspati, celo po leti ni nič kaj prijetnega. Da ni nikjer, kakor daleč sega oko, niti najmanjšega gozda, drevesa in celo grma ne, to sva dobro videla, in zdaj nama ne preostaje nič drugega, kakor dobro gledati predse na cesto in okrog sebe in sproti pobrati vse z zemlje, kar le zagledava lesenega.

Hodiva, hodiva in pobirava vse, kar najdeva, in ko preideva kakih petnajst vrst na ta način, imava oba že toliko lesene šare v rokah, v žepih in v obleki, da ne moreva niti koščka več pobrati. No, pa tudi ni več mogoče pobirati, ker zašla sva med tem časom v tako meglo, da ni skoraj ped daleč predse vidno. Vrževa vse s sebe, zavijeva se v burki in sedeva s hrbtom proti vetru v travo, da počakava noči in ž njo mraza; cesta se namreč tu deli na tri strani in v megli čisto nič ne veva, po kateri morava iti, ako hočeva dospeti h koči »Kavkaškega gornega občestva« pod vrhom Bermamuta, ki zdaj že ne more več daleč biti. Ne sediva dolgo, kar zaslišiva za seboj škripanje voza. Kmalu se pokaže iz megle tatarska arba in dva Kabardinca. Eden zna dobro ruski in nama pove, po kateri poti in kako nama je treba iti, da prideva do koč. In v resnici, ne greva še četrť ure v goro po komaj vidnih kolesnicah, ko začujeva udar sekire.

V koči je luč, iz dimnika se vali dim, pred vrati pa kipi samovar. Kaj neki to pomeni? Pa vendar niso zvedeli tu, da prideva

midva, in nama hočejo postreči kolikor le mogoče dobro? Ne, oni čakajo izletnikov iz Pjatigorska — najmanj dvajsetero, kateri bi morali že tu biti, a jih še dozda ni. Nocoj ne bo v koči mesta za naju, ker imajo izletniki in člani društva vselej prednost pred drugimi. — Kaj naj počneva? Poiščeva si pripravnega prostora nedaleč od koče, narediva iz skal ognjišče in zanetiva ogenj. Sedaj šele spoznava, kako sva delala pametno, ko sva pobirala po poti suhljad; drv od stražnika za noben denar ni bilo mogoče dobiti in za liter vode sva plačala deset kopejk.

Takoj po večerji razgrneva na travi burki drug poleg drugega, odeneva se čez glavo in se obrneva od vetra, ki postaja vedno silnejši. Napol že v sanjah slišiva še žvenkljanje zvončkov — pridrdrale so trojke z izletniki — rezgetanje konj in vesel pomenek, a drugega že nič več... Okoli polnoči se prebudim. Silno me zebe v noge; skrčim jih, a jih moram takoj zopet in še bolj iztegniti: krč me je namreč prijel. Zlezem izpod burke in začnem skakati okrog kazaka, no vse nič ne pomaga in zlezem nazaj. A spati ne morem nič več.

Nebo se je zjasnilo in megle se drže le še po dolinah okoli Elbrusa, ki se blede sveti v luninem svitu. Vse naokrog spi, le veter briše sem od vzhoda in tam v daljavi blešči iz noči ogenj iz pastirskih koč...

No, na vzhodu se začne daniti, vedno svetleje postaja v prirodi; že se loči zemlja od neba na zapadu, konture se pomaknejo iz splošne barve, se manjšajo in nazadnje popolnoma razjasne. Glej, in že švigne po belem licu 5629 metrov visokega starca, dvoglavega Elbrusa, prvi lilasti blesk, za njim vijolični, modrordeči in kmalu zažari in zardi velikan ko kri, ko zagleda na vzhodu svetlo veličastno solnce, ki je našlo starca še spečega sredi svojih otrok. Počasi, počasi gine rdečica z obraza Elbrusu, preide v rožnordeče plamenčke, a ti se izpremene v zlate, iz zlatih v rumene in se slednjič popolnoma razgube. In novi jasni, krasni dan je zopet pred vami!

Gospoda, tam gori po skalah razstavljenja kakor pastirčki na jaslicah, gleda skozi daljnoglede in je vsa iz sebe od tega prizora: kaj takega še ni nikdar videla, kakor dolgo jo nosi zemlja...

Jaz grem navzdol na sedelce in onostran zopet kvišku na nekoliko višji skalnati vrh Bermamuta, med tem časom pa naredi moj tovariš prav imenitno jed: tatarski »sašlik«, t. j. ovčje meso, razrezano na majhne koščke, nataktnjeno na špilo in pečeno nad plamenom.

Voz za vozom zdrdra zopet z gospodo nazaj v Kislovodsk. Ko se še zapiševa v spominsko knjigo v koči, odideva tudi midva počasi. Po poti natrgava toliko raznih cvetlic, da bi bila sita od njih mlada kravica; polovico jih pogubiva, predno prideva v Kislovodsk, a druge pomečeva sama s klobuka, ko naju začno izpraševati šaljivi ruski kmetje, če greva s svatbe domov, ko sva tako vsa v rožah...

3. V dolini Baksani pod Elbrusom.

V sredo, dne 22. julija zjutraj, sem šel iz Kislovodska v Esentuke in od tam v Pjatigorsk. Ondi zvem, da so Nemci, s katerimi sem mislil iti na Elbrus, že pred dobrim tednom odšli v Baksansko dolino in da so najbrž že naredili to turo. Povedal mi je pa to tajnik »Kavkaškega gornega občestva«, g. M. Perval, ki mi da tudi mnogo navodil glede pota. Dne 28., na dan obletnice smrti Lermontova, obiščem popoldne mesto dvoboja pesnikovega s častnikom Martinovim dve vrsti od Pjatigorska pod goro Mašukom in odidem od tam takoj dalje proti železnični postaji Mineralne vode, kamor pridem ob osmih zvečer. O polnoči se odpeljem z vlakom proti Vladikavkazu do Prohladne kazaške stanice. Do zore ostanem kar na kolodvoru; ni pa še solnca nad gorami; ko sem že zopet na cesti.

Od Prohladne do tartarskega aula (vasi) Urusbijeva, kamor sem najprej namenjen, vodi 112 km dolg kolovoz, izprva po Baksanskem polju, potem sredi gor ob reki Baksani, zdaj po levem, zdaj zopet po desnem njenem bregu. Zjutraj je tako prijetno hoditi: vetrček pihlja, vi hodite po polju, kamor le pogledate, povsod se ziblje zlato klasje in šelesta turščica in škrančki pojo, a pred vami v daljavi se razteza visoko sneženo pogorje od Kazbeka pa notri tja do Elbrusa. Ni pa še poldne, ko ste že do kože premočeni; tako neznosna vročina je, da vam kar sapo zapira, in nehote morate iti s ceste pod kak grm v senco in poležati najmanj do štirih popoldne. A mene povrhu tega še črevlji ožulijo, ker so suhi in trdi ko železo. In tako pridem šele ob sedmih zvečer v aul Kasajevo, dvajset km od Prohladne, kjer prenočim pri županstvu. Samostani in občinske pisarne, to so mesta v poldivjih kavkaških krajih, kjer se morete brez vseh skrbi oddahniti in se lepo po ruski pogovoriti. Drugi dan prehodim 12 km in si dam v ruskem selu Baksanu popraviti črevlje. Popoldne grem dalje, a ujame me na poti nevihta in ostanem čez noč na nekem ruskem hutorju (pristavi). Odtod dalje hodim že po prijazni, včasih divjeromantični, večjidel pa ljubki Baksanski

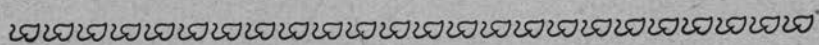
dolini mimo mnogoštevilnih tartarskih aulov, ki se raztezajo na dolgo ob vodi ali pa tiče v pobočju gorskem, napol zakopane, da jih moreš komaj ločiti od rjave zemlje. Tretji dan popoldne pridem 49 km daleč do grajščine kneza Nanruzova, mohamedana, in spim tam; četrti dan sem zopet len, prehodim komaj 20 vrst, nočujem na strehi tartarske sakle (koče) v aulu Elžurtu in šele peti dan, v nedeljo 2. avgusta opoldne, stopim v občinsko hišo v prijazni vasi Urusbijevi, ležeči na gričku, nanesenem od hudournikov, ki dobivajo vodo iz snegov in jezer Elbrusovih.

Starejšina (župan) in občinski pisar imenitna človeka! Govorimo mnogo. Župan mi pokaže rude, ki se nahajajo v okolici, med njimi imeniten cinober in idrijalit. Pisar skuha med tem izboren obed. Pri kosilu mi povesta, da so Nemci že prišli z Elbrusa, vsi ožgani od snežne bleščobe in od mraza, in da so šli zdaj na drugo stran proti Dihtavu; no, da pridejo še nazaj. Torej z mojim Elbrusom že ni nič: sam iti ne morem, a da bi plačal vodnike in nosače, ki tako dalje ne gredo nego do lednikov, za to nimam toliko denarja pri sebi, in bi tudi nič ne pomagalo, ker so vsi gorjanci tega mnenja, da živi na gori šajtän, a vraga se boje tako kot hudiča.

Drugo jutro stopim dalje proti Elbrusu. Dolina je posledj veliko lepša. Voda bobni in se vali čez skale po tesni strugi, gore so porasle na desnem bregu reke s krasnimi macesnovimi in smrekovimi gozdi, na levem bregu pa so planine, po katerih se pase živina; ob cesti rasto sključeni brini in borovci in silno ljubka pritlična tisa, ki je videti od daleč kakor kupi zelenega bukovega listja.

Ob dveh popoldne sem v gozdarski hišici, obenem karantinski stražnici, ker se tu zadržuje par dni na kontomacu ali opazovanju vsa živina, ki prihaja čez prelaze iz Svanetije onostran gor semkaj na prodaj, to pa zato, da se ne zanese kakšna nalezljiva bolezen v te kraje. Doma najdem dva stražnika, Čečenca, ki mi postrežeta s čajem. Kmalu nato pride še en stražnik, Rus, ki ima pa svojo kočo niže v neki stranski dolini. On mi pove, da ve, kje so zdaj Nemci, in da me pripelje, ako hočem, jutri k njim. Ves popoldan dežuje z majhnimi presledki. V koči sedim, pišem dnevnik, čitam Krilove basni, ki so bile na mizi, in mislim, kako se mi je izjalovila nada, biti na Elbrusu. Tako blizu njega sem, a na njem ne bom!

(Dalje prihodnjič.)

NEKAJ MALO ZNANIH TUR V BOHINJSKEM POGORJU.

(DALJE.)

LIVŠKI.

Na Podrta goro in na Kolk (Veliki vrh 2086 m).

Podrta gora in Kolk tvorita južnozahodni vogel gorá, ki obdajajo Bohinjsko jezero. Na vojaškem zemljevidu (1:75.000) stoji ime Veliki vrh na prvem mestu, Kuk, t. j. Kolk, pa v oklepkih. No, domačini ne poznajo prvega imena, rabijo le drugo in ga prav po domače izgovarjajo »Kok«. Manj nego en kilometer od Kolka, točno na vzhodu, se zavije gorski greben in razcepi; glavni odrastek drži proti Škrbini, postranski, bolj severno, pa na Mohorji vrh. Ta vogel in sosednji vršaci se imenujejo »Podrta gora«. Kdor pride v Bohinj po cesti z Bleda, zagleda, še predno dospe v vas Nomenj, daleč v ozadju doline, ravno tam, kjer se navidezno združuje zeleno hribovje na obeh straneh bistre Save, divje gorovje. Razorani robovi štrle v nebo — najlepša pa je slika, kadar se svetijo vrhovi v snegu in ima vsa druga okolica že pomladanski ali še jesenski značaj. Misliš si, da si kje v Švici in da gledaš daleč tam večne ledenike. To je Podrta gora. Sploh so nje oblike ravno tako značilne za Bohinj kakor Črna prst in Triglav. Na zemljevidu ni zapisano niti ime niti višina. Vidi se, da se takrat niso brigali posebno za visoko gorovje, saj to za vojaštvo nima velikega pomena; upamo pa, da ne pozabijo turistike v novi izdaji zemljevida, ki jo pripravljajo zdaj za vso državo.

Lepega dne — da bi bil res lep, sva si mislila, ko sva odkolesarila na vse zgodaj od Bistrice, ker je namreč komaj nehala večdnevno deževje — lepega dne torej sva zapustila v jutranji megli cesto, držečo k Savici, dober kilometer za jezerom, tam, kjer stoji tik pota samotna bajta, nekoliko sto metrov za kažipotno tablo z navodilom: »Črez Suho in Vogel v Tolmin«, ter mahnila na levo v gozd. Začetakoma je treba dobro paziti, da ne izgubiš steze, ker je prav slabo vidna. Ne dolgo in bila sva nad meglo; med visokim drevjem sva obstala pri potoku. Zopet sva pogodila vreme: čisto se je vzpenjalo temnomodro nebo. No, da povem resnico, pogodila nisva midva vremena, ampak dan prej c. kr. meteorološki zavod na Dunaju. Gotovo ni vsakemu turistu znano, da brzojavi imenovani zavod vsak dan vsakemu poštnemu uradu, kakšno bo vreme drugi in tretji dan. Brzojavka je šifrirana,

ključ pa ima poštni urad. Okrog 80% prorokovanj za drugi dan se uresniči, za tretji pa manj. Prorokuje se seveda le splošno vreme za celo deželo, krajnih posameznosti ni mogoče pogoditi. Naznanja pa se vreme od 1. maja do zadnjega septembra. Lansko leto sem se pri vsaki turi držal tega prorokovanja in bil sem jako zadovoljen. Škoda le, da ljudstvo o tej prekoristni napravi nič ne ve. Kolikega pomena bi bilo to za poljedelstvo! —

Od potoka drži steza precej strmo naprej. Dobro je paziti, da se ne zaide, ker je dokaj razpotij na lovske steze. Dospevši nad stari, sedaj pa precej obrasli prod, prideva slednjič nad drevje in grmičje. Prekoračiva dolinico, kjer zmotiva par divjih koz, da izginejo, kot bi trenil, in odpre se nama naenkrat pogled na bližnjo Podrto goro in Škrbino. Zopet nova gorska krasota! Napačno je mnenje, da je ena gora kakor druga. A kdo naj opiše to lepoto! V solncu se žareči rumenkasti robovi mole tam v nebo, temno in čisto kot ribje oko. Ne moreva si kaj, da ne bi sedla in zrla. — Na vrh se od te strani ne more, to je jasno, ker so tod le stene, v katerih se vidijo kakor načrtani posamezni skladi apnenca. Morava čez Tolminsko sedlo vzhodno od Podrte gore, da pogledava, se ji li more od južne strani do živega.

Pot od kraja, kjer sva ravno malo posedela, pa do sedla je ena najlepših v visokem gorovju, kar jih poznam. Kje najdeš v primeroma tako majhni višini tako divji svet, tako pravega visokogorskega značaja naših apnenških gorá kakor tukaj? Razjedeno skalovje, veliki, enakomerni prodovi pod stenami, grozno skrhani robovi. Človeku se zdi, da se nahaja kje tam pod Triglavom, in vendar stoji šele kakih 1600 m visoko nad morjem.

Pod grebenom sva prekoračila dolinico s starim, trdim snegom ter stala kmalu na sedlu. Nadejala sva se lepega razgleda na jug, a obzorje je bilo soparno, tupatam megleno. Te megle nama niso prav nič prijale, zdelo se je, da silijo v gore. Obrnila sva se proti Podrti gori. Res, svet je tod dobro pristopen. Kar naprej mahneva čez ostro skalovje, tupatam tako veliko, da si je treba pomagati z rokami, zopet kje čez nerodno viseče plošče ter dospeva kmalu na vrh.

Zares škoda, da ne prihaja več turistov na to goro (ako jih sploh kaj)! Kar jih gre v to okolico, polezejo na Škrbino; saj je Škrbina na zemljevidu zapisana, vsak v tem kraju jo pozna, za Podrto goro pa se nihče ne zmeni. In vendar je razgled z nje popolnejši nego s Škrbine, odkoder ni videti na Bohinj in jezero ter na Srednjevaško dolino. Odtod pa je obširen in mikaven

pogled na vse te kraje tja do Nomenja ob cesti na Bled. Zahodno gledaš na Kolk in na Krnsko gorovje, kolikor ga prejšnji ne prikriva, potem na Bogatin, na vdrtino Sedmerih jezer na severu, na gorostasno Triglavsko pogorje in na zeleno hribovje onkraj Save. Pred teboj zija prepad; na vzhodu pa uzreš drzno piramido Škrbine. Na nje južni strani je svet skladat, površina skladov tvori obenem pobočje in tako so nastale plošče, gladke, strme in nedostopne, visoke kakih 100 m. Kaj takega se ne vidi gotovo nikjer v naših planinah. Ne, od juga in zahoda se ne more na Škrbino!

Na jugu pa vidiva — da, kaj? — megle! Ti šment ti! Zrla sva na Triglav, na Škrbino in na vse te krasote, a za hrbotom je prežala ta zavratna bela pošast na naju. Hočeva pa še na Kolk! No megle niso še tu, poskusiva! Ubereva jo navzdol in prek skalnatega sveta, mimo raznih vrhov in po velikem ovinku ob rebbru, potem tik prepada — proti severu so same stene — na zaželjeni vrh. Res, tekla sva, a megle ni še. Ni več pogleda na Bohinj in na jezero, prikriva ju podrtá gora; zreva pa prosto na masivni Krn, na njega prode, na zareze hudournikov in na globoko dolino, ki loči Kolk in Bogatin od Krna. Še bolje se vidijo grozne plošče na Škrbini, pogled na Triglav je malodane isti kot prej; dobro se razločujejo vrhovi od Škrbine do karakteristične Črne prsti. In na jugu? Megle in megle. Pode se ob Škrbini, pokrivajo že Krn in dolino pod njim, a obenem vidiva dobro, da tukaj čez naju ne morejo prek; topi jih sever. Naj bo kakorkoli, midva ostaneva še nekaj časa, in če bo sila, mahneva tostran navzdol proti Tolminu, megla naju pri tem ne bo ovirala. In tako leživa in sanjariva, gledava v daljavo in megle — je li kaj lepšega na svetu nego planine?!

Nazaj sva hotela čez planino Govnjáč; a kod naj greva? Črez ostri greben, držeči navzdol na neko sedlo, ne kaže, držati se morava pota črez strmo skalovje na južni strani roba in obrniti se niže spodaj črezenj na bohinjsko stran. Oprezno se plaziva črez skale in sipino, strmo pod nama zija prepad, sedaj pokrit z gosto meglo. Skoraj stojiva onostran grebena ter zdrčiva po debelem, posutem kamenju navzdol. Kmalu potem se nama odpre prav po kraško vdrta dolina — planina Govnjáč.

Na tem mestu naj mi bo dovoljeno, da povem, kar mi je na srcu kot človeku, ki ljubi nad vse krasote naših slovenskih planin. Po mojem mnenju namreč bi bilo nujno potrebno, zgraditi blizu Govnjača kočó. Železnica skozi Bohinj bo kmalu gotova, mnogo več turistov bo prihajalo potem v te kraje in — tujcev.

Že se sliši, da hočejo tujci zidati ob jezeru velik hotel. Ne verjamem, da preteče potem veliko časa, da ne bi se polastil tujec gorovja, o katerem govorim. Zagotovimo si že prej našo last, kjer moremo! Od Orožnove kočice do Ferdinandove kočice, in če to izpustim, ker ni naša, do Kredarice in Velega polja, po vsem tem velikanskem predelu naših gora ni zavetja — pastirske bajte pod Rodico, nedaleč od Črne prsti, ne vpoštevam. Nova kočica ne bi služila samo za poset Škrbine, Podrte gore, Kolka, Bogatina itd., ampak tudi vsem turistom in neturistom, ki hodijo tod na Bolško in narobe. —

Ne da bi se bila ustavila pri samotni planini, sva mahnila naprej, ker sva vedela niže doli za studenec, kjer se da mnogo lepše počivati. Tam sedeva. Bila sva že večkrat tukaj. Zadnjikrat, ko sva hotela na Bogatin, sva menila iti na greben južno od njega in po njem šele na vrh. Saj ni lepšega nego hoja po grebenu, s prostim pogledom na obe strani. Nanj sva prišla, a tam je bilo tudi lepote konec, ker naju je skoraj v istem hipu zakrila megla. O razgledu na Krn, ki bi naju posebno zanimal, ni bilo govora. Ne da bi bila prišla na Bogatin, sva se morala vrniti. Takrat pa sem se tudi prepričal, kako lahkomišelnost hodijo nekateri ljudje po gorah. Sedela sva ravno pri studencu, bilo je kakih polštirih popoldne, kar se prikažeta na stezi od bohinjske strani gospod in gospa. On v elegantni obleki, z visokim, belim zavratnikom, s paličico v rokah, brez nahrbtnika, v navadnih mestnih črevljih, ona po svoje ravno tako. No, kaj takega vendar ne vidiš vsak dan v planinah, si mislim, in že vpraša tovariš, kam hočeta. V Sočo in Bolc. Neverjetno! Tako pozno šele tukaj, ko je okrog sedmih že noč, in v taki opravi! Svetoval jima je, naj se vrmeta. Ali ne! Tam doli v hotelu ob jezeru so jima rekli, da se gre tod čez. Zato hočeta le naprej. Nama tudi prav. Opisal jima je pot tako, da sta morala mimo nekaterih pastirskih koč; bilo je vendar gotovo, da morata prenočiti, ako one kočice sploh najdeta. Sreča, da so pozneje nehale megle, kakor sva videla zvečer od doma. A kaj, ako bi ne bile, ako bi bila megla vendar zapadla, ako bi bila prišla večer in noč in bi izgubila onadva pot! Kako naj se izmuzneta, brez steze, v tem grozno kompliciranem svetu, polnem vdrtin, dolin, grmičja, hrbov in grebenov? Kdo je kriv, ako se ponesrečita — seveda ta »nepotrebni« gorski šport! Onadva ali vsaj on, sta bila iste vrste turista kot neki gospod, ki mi je enkrat v pogovoru o turistikah rekel, da Triglav ni gora, češ, saj se gre lahko v lakastih črevljih nanj. Odgovoril sem mu, da ima popolnoma prav, in ali morda ve, kar se pripoveduje o znanem doktorju

Christomanosu, da je namreč stavil veliko vsoto, da pojde vrh Ortlerja z lakastimi črevlji. In dobil je stavo! Potemtakem Ortler seveda tudi ni gora. Pozneje sem pa zvedel, da največja tura tega gospoda je bila pot na dunajski Golovec z železnico! —

Od studenca sva mahnila naravnost na cesto do koles, ki sva ju bila zjutraj kar zvrnila v goščo, in hajdi po bliskovo domov!
(Dalje prih.)

NAŠE DELO V TRENTSKEM POGORJU.

Z malim je pričelo delovati Slov. planinsko društvo, z velikimi uspehi pa se že danes ponaša. Kakor našega društva v početku sploh niso hoteli prištevati pravim planinskim društvom, tako priznavajo sedaj celo nestrpna nemška glasila, da je Slov. plan. društvo mnogo storilo v turističnem oziru. Seveda je napadajo iz politične mržnje, toda to je naravni tok žalostnih sedanjih dni — vsak trezen tujec pa izprevidi, da naše društvo eminentno in srečno deluje za razvoj turisticke in da pri tem ne dela politične propagande kakor nekatere »proslule« sekcije nemških planinskih društev.

Seveda pa deluje Slov. planinsko društvo povsod v sporazumu z domačini in obrača vso pozornost na to, da koristi razvoj turisticke tudi našemu bornemu slovenskemu ljudstvu in da se pridobi veljava slovenskemu imenu tudi po tistih krajih, ki so prvi biser naše domovine.

Vzporedno s stavbo znamenitega Aljaževega doma v Vratih je pričelo Slov. planinsko društvo tudi nadelovati nove poti, da poskrbi za potrebne zveze in da napravi pristopne kraje, kamor so dosedaj pohajali le najdrznejši turisti.

Kakor da poskusi svoje moči, je napravilo društvo pričetek s Tomiňsekovo potjo od Aljaževega doma na Kredarico. Potem pa je obrnilo svojo pozornost na zapuščeno Trento in divje Trentsko pogorje. Skoro neznani so bili prej ti kraji; Nemško planinsko društvo je skrbelo le za svojo Vossovo kočo na Vršču in za zveze k tej koči.

Pravilno pot je torej nastopilo Slov. planinsko društvo, ko je sklenilo ustanoviti vsestranske zveze iz Vrat in iz Trente, tako da pridobe nekaj od turistovskega prometa tudi tisti borni Trentarji, ki pridelujejo od poljskih pridelkov samo »čompe« (krompir) in kruha skoro ne poznajo.

Najprej je poskrbelo Slov. planinsko društvo za primerna prenočišča v Trenti (v Logu); nakupilo je posteljne oprave ter jo dalo v porabo gostilničarjema Cudru (»pri Zlatorogu«) in Zorču in jima sploh pripomoglo, da sta priredila vse potrebno za preskrbljevanje turistov. Potem pa se je društvo lotilo potov, od katerih je eden bolj znamenit nego drugi in ki bodo za vselej obdržali svoj pomen ter širni javnosti označevali delavnost Slov. planinskega društva.

Najprej so se pričela dela na Razóru in obenem na Triglav iz Trente, t. j. čez Komár, potem so se nadaljevala ob Križu in po Kriških podéh; končno delo pa je doseglo silni Jálovec. Večina potov je sedaj izdelana, manjše zveze so pričete in se v kratkem izvrše.

Predno podamo v naslednjih vrsticah opis glavnih teh potov, naj pripomnimo, da sta si priborila pri teh napravah prvo zaslugo gosp. Josip Abram iz Trente (»Trentar« v Plan. Vestniku) in g. dr. Fran Tomišek, podnačelnik osrednjega odbora, ki sta drzno obhodila pote, predno so se izročili v delo, ter določila smer in tudi izvršitev ves čas nadzorovala ter pospeševala. Vodil je delo zaupnik osrednjega društva, Anton Tožbar, p. d. Špik iz Trente.

Pot iz Vrat skozi Luknjo v Trento.

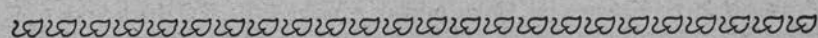
Stara pot vodi od Aljaževega doma ob Bistrici do njenega izvira pod Triglavsko steno, tam krene na desno in vodi po dnu globeli, ki se razteza med Triglavom in Pihávcem; ta del gre ves čas po nagrmedenem kamenju. Onostran Luknje vodi po Nemškem plan. društvu prirejena pot po pobočju Pihavca. Ta pot je silno strma ter tudi nevarna, ker proži pasoča se drobnica kamenje. Slov. plan. društvo pa je priredilo novo pot, ki krene kakih deset minut od Aljaževega doma od Bistrice na desno ter vodi pod Stenarjem najprej po enakomerno strmem svetu, skozi bukov gozd na planino Búkovlje, prijazno teraso v kotu med Stenarjem in Sovátno (sosedo Pihavca), potem pa pod stenami Sovatne in Pihavca naravnost do Luknje (1779 m). Za ta del pota je porabljena stara pastirska steza na Bukovlje in je najkrajša zveza z Luknjo; ogne se tudi večinoma kamenju, šele v plazu pod Luknjo se snide s starim potom. Posebno lep je razgled s hribčka na Búkovljah, odkoder se krasno pregleda gorski kot med Triglavom in Stenarjem in sploh cela dolina Vrata do cementne tovarne v Mojstrani. Od vrha Luknje v Trento je nadelalo Slov. plan. društvo novo pot, ki vodi na levo pod Triglavom skozi »rušo«; ta pot je varna pred udirajočim se

kamenjem in gre po stalnem, ne prestrmem svetu v gorski kot Zadnjico, kamor prispe blizu izvira potoka Zadnjice; nadaljnja, od nekdanj obstoječa pot vodi ob potoku Zadnjici v Trento (Log). Od Aljaževega doma prideš v Log v petih urah, do vrha Luknje dospe boljši turist v dveh, vsakdo pa v treh urah.

Pot iz Trente na Triglav.

Pot iz Trente na Triglav, t. j. pot čez Komár, vodi iz Zadnjice po globokem žlebu pod Kánjavcem (2570 m) na Dolič, sedlo med Kánjavcem in Triglavom, in potem po valovitih terasah, ki se raztezajo med Triglavom in Kánjavcem. To pot je v Planinskem Vestniku (1904, št. 7.—9., 11.—12.) podrobno opisal »Trentar«. Pot čez Komar je najkrajša in najvarnejša zveza iz Trente na Triglav. V spodnjem delu, kjer se vzdiguje prav strmo iz Zadnjice, je vklesana v skale in z obilico klinov in vrvi zavarovana. Ta pot je tudi najbolj prikladna za pristop na Kánjavec (iz Trente). Po Nemškem planinskem društvu prirejena stara pot čez Skok je nepraktična, dosti daljša in posebno radi prožečega se kamenja nevarna. Pot čez Skok rabi zvezo iz Zadnjice proti Luknji čez »rušo« in krene ne daleč pod Luknjo v triglavske stene, zavije pa takoj v smer proti Kánjavcu nazaj in vodi dolgo po nevarnih policah deloma navzdol v žleb pod Doličem, kjer pride na našo novo pot čez Komar; do velikega snežišča pod Doličem se združi s potjo čez Komar, na Doliču se pa poti ločita in stara pot vodi v velikem ovinku v smeri proti Marije Terezije koči in potem pod Triglav. Paziti je na razpotje ob Doliču. Nova pot krene na gornjem koncu imenovanega velikega snežišča pod Doličem na levo proti Triglavu in ne gre čisto na sedlo Dolič, stara pot pa vede s snežišča na desno prav pod Kánjavcem čez sedlo.

Za turiste, ki prihajajo iz Trente na Triglav, ni dosedaj na tem potu nobenega zavetišča. Najboljše je, da polezejo na vrh Triglava in potem v Triglavsko kočjo na Kredarici; do Marije Terezije kočje je predaleč in se tam tudi preveč izgubi višine. Tudi ta nedostatek odpravi svoj čas Slov. plan. društvo; kupilo je namreč primeren prostor za novo planinsko kočjo na Zelenici, t. j. na planoti pod masivom Triglava na strani proti Trenti. Tam se stikajo pot čez Komar, Kugyjeva pot in pot od Sedmerih jezer. Razgled z Zelenice bo podoben onemu s Kredarice. Pridobil se je torej prostor za novo, jako važno postojanko. (Konec prih.)

DRUŠTVENE VESTI.

Umrli člani. Dne 22. junija t. l. je umrl po kratki bolezni višji oficijal južne železnice v Trstu, Adalbert Bittner, rodod Čeh, ki je bil zvest podpiratelj slovanskih društev v Trstu in eden najmarljivejših članov Tržaške podružnice našega društva. Ž njim je izgubila podružnica izbornega turista in dobrega družabnika. Bil je iz prepričanja hribolazec in Slovan. — Dne 31. julija je zatisnil oči za vedno vrlí narodnjak Valentin Klinar, kooperator v Dutovljah na Krasu. Bil je zvest član Tržaške podružnice. Tudi njega bo podružnica težko pogrešila. — Dne 2. avgusta pa je preminil dvorni svetnik in emer. vseučiliški profesor, za Slovenstvo prezasluzni dr. Gregorij Krek, naš ustanovnik, ki je vedno radodarno podpiral naša podjetja in se živo zanimal za razvoj slovenske turisticke. Ko je veleučeni pokojnik bival še v Gradcu, je prof. dr. J. Frischauf prav ljubeznivo tolmačil publikacije Plan. Vestnika in mu razlagal naše težnje. — Blag jim spomin!

Novi člani. Osrednjega društva: Rahne Janko, c. kr. notar na Brdu (ustanovnik); Kette Oton, cand. jur. v Podgorju v Rožu; Anderwald Fran, trg. knjigovodja v Ljubljani; gospa Gogola Antonija, vdova po c. kr. notarju v Ljubljani; Goll Robert, trg. sodrudnik v Ljubljani; Holeček Peter, stud. phil. v Spodnji Šiški; ing. Pick Karel, c. kr. stavbni adjunkt v Ljubljani; Skale Otmar, c. kr. okr. višji živinozdravnik v Novem mestu; Trtnik Viljem, asistent mestne hran. v Ljubljani. — Cerkljanske podružnice: Močnik Josip, učiteljščnik v Koprju. — Idrijske podružnice: Arko Mihael, dekan in dež. posl. v Idriji; Lah Lovro, mestni kaplan v Idriji. — Litijske podružnice: Bergmann Karel, trg. in posest. v Litiji; Brill Hinko, lekarnar v Litiji; Demšar Ivan, c. kr. davčni pristav v Litiji; Ditrich Ivan, c. kr. davčni oficijal v Litiji; Ferlič Josip, c. kr. davkar v Višnji gori; Gašparič Jakob, kaplan na Dolu pri Hrastniku; Hohnjec Tone, učitelj v Hrastniku; Hutter Janko, c. kr. sodni praktikant v Litiji; Jeločnik Anton, knjigovodja v Litiji; Jenko Ivan, načelnik žel. postaje v pokoju in posestnik v Litiji; Jeretin Martin, c. kr. okrajni tajnik v Litiji; Knaflič Franc st., tovarnar in posestnik v Šmartnem pri Litiji; Knaflič Franc ml., knjigovodja v Šmartnem pri Litiji; Kozlevčar Anton, načelnik žel. postaje v Litiji; Kramberger Juri, c. kr. davčni pristav v Litiji; Lajovic Anton, cand. jur. v Litiji; Leber Franc, učitelj v Hrastniku; Lebinger Henrik, trgovec in posestnik v Litiji; Mahorčič Ignacij, c. kr. davčni kontrolor v Litiji; Mauer Andrej, posestnik v Zagorju ob Savi; Modic Josip, c. kr. poštar v Litiji; Nedeljko Vincenc, c. kr. davčni kontrolor v Višnji gori; Nerat Friderik, c. kr. sodni pristav v Litiji; okrajna učiteljska knjižnica v Litiji; Peklar Franc, župan in posestnik na Dolu pri Hrastniku; Poljšak Ferdo, posestnik v Zagorju ob Savi; Polley Josip, načelnik žel. postaje v Zagorju ob Savi; dr. Premrov Ivan, okrožni zdravnik v Litiji; Rajar Janko, c. kr. živinozdravnik v Litiji; Ravnikar Aleksander, c. kr. deželnosodni svetnik v Litiji; Roš Ferdo, deželni poslanec, župan in posestnik v Hrastniku; Roš Josip, učitelj na Dolu pri Hrastniku; Roš Franc, cand. jur. v Hrastniku; Roš Miloš, učitelj na Dolu pri Hrastniku; Sajovic Karel, načelnik žel. postaje v Hrastniku; Slanc Franc, posestnik v Litiji; Škrbinec Janko, nadučitelj v Višnji gori; Starovasnik Rudolf, uradnik v Litiji; Tekavčič Ivan, c. kr. okrajni glavar v Litiji; Terbuhovič pl. Schlachtschwert Evgen, c. kr. sodni pristav v Višnji gori; Wurzbach Viktor pl., posestnik v Gradcu pri Litiji; Zotman Karel, c. kr. sodni pristav v Litiji. —

Podravske podružnice: Lichtenwallner Franc, učitelj v Mariboru; gospa Lina dr. Rosinova, odvetnika soproga v Mariboru. — Radovljiške podružnice:*) Budkovič Gašper, trgovec na Boh. Bistrici; Bajželj Ignacij, posestnik in gostilničar v Kamni gorici; Cepuder Rudolf, kaplan v Gorjah; Čop Josip, visokošolec v Žirovnici; Dolžan Janko, stud. jur. na Breznici; Jamar Anton, posestnik in gostilničar na Boh. Beli; Kristan Ivan, posestnik in gostilničar v Predtrgu pri Radovljici; Hrovatin Henrik, c. kr. evidenčni geometer v Radovljici; Lavrenčak Viljem, stud. jur. v Radovljici; Schwegel Jerica, posestnikova hči na Rečici pri Gorjah. — Ziljske podružnice: Kogelnik Ivan, duhovnik na Višarjah; Smodej Franc Ks., župni upravitelj v Št. Vidu v Podjurski dolini; Kotnik Franc, stud. phil. v Guštanju.

Gospod župnik Jakob Aljaž je srečno prebolel dolgotrajno, nevarno bolezen ter se je zdrav in vesel 21. t. m. vrnil na Dovje, kjer so ga vsi prebivalci najpristrčneje sprejeli. Radostni naznanjamo to vest slovenskim turistom, ker Triglav ima zopet svojega vrlega gospodarja pri sebi.

Darila. Osrednjemu društvu: Dobrotnik, ki noče biti imenovan, 100 K. — Idrijski podružnici za kočo na Javorniku: Gosp. Fr. Ks. Goli 13:05 m blaga za žimnice; gosp. J. Grilc zrcalo; gospa Fr. Lapajne železne kuhinjske oprave; gospa Marija Lapajne vso stekleno in porcelanasto posodo; gosp. Valentin Treven 13:05 m blaga za žimnice; gosp. Andrej Primožič ščedilnik. — Ziljski podružnici: Dr. Makso Pirc, odvetnik v Ljubljani, 3 K. — Vsem darovalcem iskrena zahvala!

Nova podružnica. Dne 29. junija t. l. se je vršil v Sevnici shod za ustanovitev »Posavske podružnice« našega društva, katerega se je udeležilo lepo število prijateljev slovenske turisticke. Te podružnice delokrog bo obsegal sodne okraje: Laško, Sevnico, Kozje in Brežice. Na shodu sestavljena pravila so se že predložila c. kr. namestništvu v Gradcu v odobritev.

Litijska podružnica. Za politični okraj Litijski se je dne 5. avgusta t. l. ustanovila nova podružnica Slov. plan. društva s sedežem v Litiji. Pravila so že odobrena in podružnica prične takoj delovati. Zanimanje za novo podružnico je v Litiji in okolici jako živahno. Dejstvo, da je takoj pri nje ustanovitvi pristopilo 42 članov, kaže, kako umestna je bila misel ondotnih slovenskih planincev in rodoljubov, ustanoviti Litijsko podružnico.

Podružnični odbor je sestavljen takole: načelnik: Jenko Ivan, načelnik železniške postaje v p. in posestnik v Litiji; tajnik: Demšar Ivan, c. kr. davčni pristav v Litiji; odbornika: Kozlevčar Anton, načelnik železniške postaje v Litiji, in Roš Ferd o, deželni poslanec, župan in posestnik v Hrastniku. Odbor je izvolil za Hrastnik, Laze, Šmartno pri Litiji, Radeče, Višnjo goro, Zagorje in Zidani most zaupnike.

Podravska podružnica. Naše c. kr. državno pravdnništvo ter c. kr. okrajni sodišči v Mariboru in Slovenski Bistrici so po osemmesečnem zasledovanju in preiskovanju vendar opustila nadaljnje preganjanje Podravske podružnice, oziroma njenega odbora zaradi tega, ker je strašen vihar lani podrl znani Žigertov stolp. Načelnik sam je moral sedemkrat pred razne sodnike. Glavna vzroka, da se je zrušila ta velika stavba, sta bila strahoviti vihar, ki je trgjal debele smreke, in pa poškodovana najvažnejša vrh. Na kak

*) V julijski številki je čitati namesto Jahn Marija Jalen Marija, namesto Ambrož Aleksander Ambrožič Aleksander in namesto Burja Anton Burja Janez.

način se je vrv preščenila, sodna komisija sama ni mogla dognati. Podružnica ima vsled te nesreče veliko škodo, odborov trud pri stavbi je bil zaman, nazadnje pa bi bil skoraj moral iti »kašo pihat«. Usoda sploh ni mila naši podružnici. Dve leti že imamo vedno sitnosti. Lani nas je tožaril grofa Thurna gozdar, ker smo mu na Pohorju namazali par smrek in mejnikov z rdečo barvo, in nam provzročil okrog 100 K škode, katere so zaslužili gosp. oče Jabornegg v Celju. Lani jeseni se nam je zrušil pa še stolp, vsled česar nas je oblast dozdaj zasledovala. Vse sile so se nekako zaklele, uničiti našo podružnico. A mi pa še nismo obupali! Vsem svojim neprijateljem povemo v brk, da naša podružnica še živi, da ima še dovolj življenske moči v sebi! To moč dajo društvu njegovi zvesti člani in prijatelji, katerih število se bo v tem kritičnem času še pomnožilo. Po »rajnem« Zigertovem stolpu vse povprašuje in žaluje. Postal ni samo turistom nenadomesten, ampak tudi vse drugo planinsko prebivalstvo ga težko pogreša. Zato je podružnica sklenila, prihodnje leto zgraditi nov stolp, ki bo nekaj nižji, v zgornjih delih odprt ter bo imel obliko četverokotne pilamide. — Da si društvo dobi za stavbo potrebnega denarja, je izdalo dolžna pisma po 20 K. Kdor podružnici posodi 20 K, dobi pravno opremljeno pismo, na katerem je zapisano, da se dolg poravnava v desetih letih. Na ta način si hočemo oskrbeti denar in apelujemo na dobrohotnost naših prijateljev. — Naša podružnica je zaznamenovala več potov na Kozjaku. Vse to delo je opravil marljivi naš ud in prijatelj gospod Ivan Robnik, učitelj pri Sv. Križu. Hvalu mu! V kratkem se na Pohorju na novo postavi 20 kažipotnih tabel.

Otvoritev potov na Razor in desetletnica Aljaževega stolpa.

Dne 13., 14. in 15. avgusta je priredilo naše društvo zanimiv izlet v Triglavsko pogorje, da otvori nova pota na Razor in proslavi desetletnico, odkar kraljuje na vrhu Triglava znameniti Aljažev stolp. Prvi dan je bil določen za izlet v Vrata v Aljažev dom. Žal, da je deževalo na dan pred izletom; to je zadržalo veliko izletnikov, ki so hoteli iti v Vrata. Vendar pa se je zbralo v Aljaževem domu nad 50 oseb in razvila se je ob izvrstni postrežbi prav živahna zabava; posebna zahvala gre domačemu pevskemu zboru, ki je popeval najmičnejše narodne popevke. Dne 14. avgusta so se odpravili planinci na Razor. Zbralo se je 15 pravih planinskih »grč«, ki so krenili čez sedlo med Stenarjem in Sovátno na Kriške pode in odtod mimo spodnjih Kriških jezer na Razor (2601 m). V šestih urah so prispeli od Aljaževega doma na vrh, kjer so imeli jako lep razgled. Povrnili so se po poti čez Mlinarico (med Prisojnikom in Razorom) v Trento. Tam se je v gostilni »pri Zlatorogu« sestalo še več drugih turistov in domačinov. Gosp. dr. Fran Tomišek, načelnika namestnik, je kot voditelj izleta proslavil važno novo pot in izrekel posebno zahvalo možem Trentarjem, ki so jo nadelali. Tretji dan so stopili turisti po poti čez Komar na Triglav, kamor so prispeli ob poldvanajstih. Vse je zanimala ta naša nova pot, ki se je lansko leto otvorila. Zbrali so se pa na Triglavu in potem na Kredarici še tudi drugi izletniki, ki so prišli od različnih strani. Triglavska koča na Kredarici je bila premajhna za zbrano množico planincev, ki so prihiteli počastit prvo delo dičnega triglavskega župnika Aljaža, jekleni Aljažev stolp. Stolp stoji neomajan, le zastavica nad njim je upognjena. Grajati pa je, da so nepoklicani kulturonošci pomazali stolp s svojimi z debelimi barvami pisanimi imeni; vsled tega se bo moral ves stolp rdeče preslikati. Župniku Aljažu so poslali planinci v znak zahvale

skupno razglednico. Na Kredarici so se ločile posamezne skupine; večina se je povrnila v Mojstrano skozi Kot, nekaj jih je šlo po Tominškovi poti v Vrata, nekaj pa skozi Krmo. — Izlet se je srečno izvršil. Krasne, romantične pokrajine, po katerih vodijo naši poti, in divni razgled, ki se razgrinja na vseh krajih, ostanejo izletnikom v najlepšem spominu, po pravici pa so tudi ponosni na to srečno dovršeno turo.

Koča na Kamniškem sedlu bo kmalu dograjena. Že se blišči nad njo trdna streha iz kositra in v kratkem bode odzunaj in odnotraj obita. Prometu se zaradi notranje oprave še ne bo mogla letos izročiti, pač pa takoj v pričetku prihodnje sezone. Koča bode jako lična in solidna; pred njo se stavi odprta veranda, odkoder bo krasen razgled proti jugu.

V Triglavsko kočo je prišlo do 19. t. m. čez 390 turistov.

V Aljaževem domu je bilo od 16. do 17. t. m. 131 izletnikov in turistov, med njimi 21 dam. Prenočilo jih je 35.

Orožnova kočo je posetilo letos doslej okoli 100 turistov.

V Kadilnikovi koči na Golici je bilo dosedaj okoli 900 oseb. Prav številno jo obiskujejo tudi Nemci s Koroškega in so jako hvaležni Slov. društvu, da je postavilo na vrhu Golice tako ugodno zavetišče.

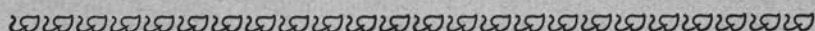
Naši poti.* Radovljiska podružnica je prenovila markacije iz Otoč na Brezje, na novo pa zaznamenovala pota 1.) Radovljica — Lancovo — Martinček na vrhu Jelovice (3 ure); 2.) Radovljica — Globoko — Brezje — Dobrava — Kamna gorica (1½ ure); 3.) Radovljica — Kolnica — izvir potoka Lipnice pod Častitljivo jamo (40 minut) — Lipnica — Kamna gorica; 4.) Radovljica — Bodeški most — planina Talež — Vršan — Babji zob — Baba — Kupljenik. 5.) Lancovo — Pusti grad; 6.) Posavec — Ljubno — Tržič; 7.) Kamna gorica — Slap — Kisli studenec; 8.) Boh. Bistrica — Orožnova koča (2½ ure) — vrh Črne prsti; 9.) Boh. Bistrica — izvir Bistrice (1 uro); 10.) Boh. Bistrica — Ajdovski gradec; 11.) Boh. Bistrica — Senožeti — Srednja vas; 12.) Orožnova koča — Boh. jezero; 13.) Brezje — Leše — planina Dobrča (1636 m; 3 ure); — Dalje je postavila nove table pri radovljiškem kolodvoru za poti v Kolnico, na Martinček in Babji zob, na Bledu ob jezeru za pot na Osojnico, v Predtrgu za pot na Globoko in Dobravo, na Lancovem za pot na Martinček, za pot čez Bodešče, Ribno na Bled, za Babji zob, za Kolnico, Pusti grad in Kamno gorico, na Posavcu za pot v Ljubno in Tržič, na Brezjah za pot na Dobrčo in v Tržič.

Pot od Okrešlja na Kamniško sedlo se ravnokar na novo nadeluje. Stara pot je postala že skrajno nedostatna in nevarna. Po zaslugi gosp. prof. dr. Frischaufa se bode ta pot korenito popravila; ves čas se streljajo skale. Ta poprava je bila nujno potrebna, da se napravi primerna zveza čez Kamniško sedlo. Za novo kočo bo ta pot največje važnosti.

Gorski vodniki. Osrednji odbor Slov. plan. društva, ki se je prepričal, da je gorsko vodništvo v naših krajih pomanjkljivo, namerava sposobne mladeniče izobraziti za vodniški posel in jih potem priporočiti c. kr. kompetentni oblasti v pooblastitev za gorske vodnike. V to svrhu bo osrednji odbor prirejal strokovne tečaje za gorske vodnike, v katerih bodo priznani

*) Glej št. 7. t. l.

strokovnjaki teoretično in praktično poučevali v raznih vedah, ki jih mora gorski vodnik znati. Prvi tak strokovni tečaj se bo vršil letošnjo zimo. Odbor se je že sedaj pismeno obrnil do veljavnih oseb v planinskih krajih s prošnjo, da mu naznanijo zanesljive, za navedeni posel zmožne mladeniče. Odbor bo potem izmed prigllašencev sprejel potrebno število iz raznih krajev Kranjske, Koroške, Štajerske in Primorske v navedeni tečaj.

RAZNOTEROSTI.

Veliki turi. Trojica naših članov: gospa Maša dr. Švigljeva, gospodična Darinka Franketova in g. dr. Švigelj je napravila od 1. do 5. avgusta tole prezanimivo veleturo: Radeče — Planica — Jalovec — po novi, še ne dokončani slovenski poti in Trento — Mlinarica — Razor — Kriški podi — na sedlu med Sovatno in Stenarjem prenočili, ker jih je ujela noč — Vrata (Aljažev dom) — Luknja — Skok — vsa Kugyjeva pot — Triglav — Kredarica — Velo polje — Tolstec (Tošč) — Konjščica — Bohinj — slap Savice — Bled — Ljubljana. — Ti člani so izvršili od 16. do 20. t. m. tudi turo: Češka koča — Kočna — Grintavec — Češka koča — Vodine — Okrešelj — Kamniško sedlo — Planjava — Škarje — Ojstrica — Kocbekova koča — Préspedes — Konj — Vel. Planina — Bistrica — Kamnik.

Črna prst postaja vedno bolj priljubljeno planinsko izletišče. In temu se ni čuditi: razgled z vrha je obširen in veličasten, flora tako raznovrstna in izredna, da nudi botanikom mnogo posebnosti in v lični Orožnovi koči je dobro skrbnjeno za potrebe turistov. Pot do Orožnove koče in na vrh Črne prsti pa je tudi dobro zaznamenovana in lahka. Ravno sedaj je izlet skozi Bohinjsko dolino na Črno prst zanimiv, ker se po dolini vidi mnogo izvršenih naprav za železnico, ki steče v začetku prihodnjega leta. Kdor je prejšnja leta opazoval divno Bohinjsko dolino, mora se čuditi, da so jo mogle človeške moči tako izpremeniti. V dolini je sedaj še polno hrupnega življenja in vrvenja, a na Bohinjski Bistrici, kjer je glavno delo končano, je že bolj mirno, vendar pa prihaja tja že sedaj mnogo več tujcev in izletnikov, občudovat divne naravne krasote in pa velikanski napredek moderne tehnike v gradbi železnic.

Bohinjska železnica začne voziti leta 1906., in sicer na progji od Jesenic do Gorice najbrže že konec januarja, dalje do Trsta pa dne 1. maja. Julija meseca se bo vršil promet tudi že od Celovca, oziroma Beljaka do Trsta.

Železnica na Mont Blank. Glavni svet Savojskega okraja je odobril napravo železnice na Mont Blank po načrtu inženirja Duchortalá. Da bodo imeli izletniki med vožnjo prost razgled, ne pojde železnica nikjer pod zemljo, temveč se bo ves čas vzpenjala po skalah. Kot izhodišče je določena 580 m nad morjem ležeča postaja Tayet železnice Genf—Chamonix v bližini kopaljšča St. Gervais.